

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน เกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในปัจจัยทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (2) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (3) ด้านบุคลากร (4) ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (5) ด้านการจัดการ การบริหาร (6) ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา (7) ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น เพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพ ในเรื่องของการดำเนินงานเพื่อให้มีความพร้อมในปัจจัยทั้ง 7 ด้านดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบ ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น เฉพาะโรงเรียนที่ได้เข้าร่วมในการจัดทำและพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา 9 กลุ่มหลักสูตรวิชาชีพ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวนทั้งสิ้น 125 โรงเรียน รวมกลุ่มประชากรที่ให้ข้อมูลทั้งหมด 250 คน เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาได้ครบทั้ง 250 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับสถานะภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน เกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในปัจจัย 7 ด้าน ดังนี้

- ปัจจัยที่ 1 ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
- ปัจจัยที่ 2 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
- ปัจจัยที่ 1 ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
- ปัจจัยที่ 2 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
- ปัจจัยที่ 3 ด้านบุคลากร
- ปัจจัยที่ 4 ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
- ปัจจัยที่ 5 ด้านการจัดการ การบริหาร
- ปัจจัยที่ 6 ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา
- ปัจจัยที่ 7 ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert Scale)

2.2 ความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร และครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t - test)

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน รวมทั้งข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา ในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม และได้กลับคืนโดยทางไปรษณีย์และเก็บกลับคืนด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือกับโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ซึ่งเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้สมบูรณ์ และครบถ้วนทั้ง 250 ฉบับ จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน เกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายชื่อในแต่ละด้าน
3. เปรียบเทียบความแตกต่าง ของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน เกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าทดสอบค่าที (t-test)
4. รวบรวมและสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพ และรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้แยกกล่าวสรุปเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในด้านสถานภาพส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถามของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวนทั้งหมด 250 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน (ครูใหญ่) คิดเป็นร้อยละ 50 เป็นครู คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.60 ที่เหลือเป็นเพศชาย ร้อยละ 38.40 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 34.80 รองลงมาอยู่ในระหว่างอายุ 41 - 50 ปี ร้อยละ 29.20 อายุระหว่าง 21 - 30 ปี ร้อยละ 22.80 และน้อยที่สุดอยู่ระหว่างอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 13.20 เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุดถึงร้อยละ 59.20 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 24.80 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 15.60 และมีวุฒิมะดับปริญญาเอกน้อยที่สุด ร้อยละ .40 มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งระหว่าง 6 - 10 ปี มากที่สุด ร้อยละ 35.20

รองลงมาระหว่าง 0-5 ปี ร้อยละ 34.40 ระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 20.40 และมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด ร้อยละ 10.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบ โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จากปัจจัยทั้ง 7 ด้าน

ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อม เพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา พิจารณาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนแต่ละด้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยเป็นอันดับแรก คือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจการนักเรียน/นักศึกษา ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดการการบริหาร ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่า

2.1.1 ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน โดยรวม พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความพร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ สาระสำคัญของเป้าหมายบ่งบอกถึงการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแต่ละหลักสูตร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับความพร้อมปานกลาง คือ บุคลากร นักเรียน และบุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และผู้เรียนสามารถบอกปรัชญาของโรงเรียนได้ถูกต้อง ข้อที่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ผู้เรียนสามารถบอกปรัชญาของโรงเรียนได้ถูกต้อง

2.1.2 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความพร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับ

สภาพของชุมชนท้องถิ่นและผู้เรียน ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ใช้ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.3 ด้านบุคลากร โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความพร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับระดับและประเภทการศึกษาที่โรงเรียนเปิดสอน ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ครูปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

2.1.4 ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความพร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีห้องสมุดสำหรับการค้นคว้า มีมุมหนังสือและตำราที่เหมาะสมกับหลักสูตร ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการให้แก่บ้าน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ อาคารสถานที่มีสภาพมั่นคง ข้อที่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ มีห้องสมุดสำหรับการค้นคว้า

2.1.5 ด้านการจัดการ การบริหาร โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความพร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง คือ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติงาน บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน มีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีข้อมูลปัจจุบันเหมาะสมกับการใช้งานตามสภาพของโรงเรียน และจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว ข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ทุกคนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ข้อที่มีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.1.6 ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียน เอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความ พร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ย สูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะให้บริการแก่นักเรียน และข้อที่มีความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ จัดบริการแนะแนว ทุกด้านอย่างทั่วถึง

2.1.7 ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน โดยรวมพบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียน เอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับความ พร้อมมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีการจัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนทุกปี และส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันวิชาชีพ ที่แต่ละองค์กรจัดขึ้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพร้อมมากในระดับค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีทั้งในและนอกห้องเรียน ข้อที่มีความพร้อมอยู่ในระดับ ปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ มีการจัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนทุกปี

2.2 ความแตกต่างของความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูมี ความคิดเห็นต่อความพร้อมในปัจจุบันด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการจัดการ การ บริหาร ปัจจัยด้านกิจการนักเรียน/นักศึกษา และปัจจัยด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน มีความแตก ต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู
ในการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษารองเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ในปัจจัยทั้ง 7 ด้าน จากการ วิเคราะห์เนื้อหาความคิดเห็น สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่ 1 ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

ปัญหาโรงเรียนไม่สามารถกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนได้ หรือที่กำหนดได้ยังขาดความชัดเจน เห็นควรให้มีการจัดกลุ่มโรงเรียนที่มีขนาดและประเภทใกล้เคียงกันร่วมกันกำหนดปรัชญาและเป้าหมายโดยการสนับสนุนของหน่วยงานต้นสังกัด

ปัจจัยที่ 2 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

ปัญหาหลักสูตรล้าสมัยไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศ อีกทั้งยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เห็นควรให้มีการพัฒนาหลักสูตรทั้งในระดับกระทรวงและระดับสถาบัน โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นสากล

ปัจจัยที่ 3 ด้านบุคลากร

ปัญหาขาดบุคลากรทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นมืออาชีพ บุคลากรขาดแรงจูงใจในการพัฒนาขีดความสามารถในเชิงวิชาชีพ อันสืบเนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เห็นควรให้ความช่วยเหลือจากรัฐในด้านเงินเดือนและสวัสดิการการยอมรับในฐานะที่เป็นวิชาชีพครูเทียบเท่าครูของรัฐ และเร่งให้ความรู้ ทักษะวิชาชีพเสริมอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่ 4 ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

ปัญหาขาดทรัพยากรงบประมาณสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นควรได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในรูปของกองทุนหรือเงินกู้เพื่อการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย

ปัจจัยที่ 5 ด้านการจัดการ การบริหาร

ปัญหาการจัดการ การบริหาร ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเป็นผลมาจากการขาดทรัพยากรบุคคล ขาดเทคนิคการจัดการ การบริหาร รวมถึงปัจจัยด้านหลักสูตรและขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เห็นควรได้รับการสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านบริหารและด้านการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

ปัจจัยที่ 6 ด้านกิจการนักเรียน/นักศึกษา

ปัญหาข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ทำให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่อาจดำเนินการได้เท่าที่ควร เห็นควรให้มีการปรับเกณฑ์ความพร้อมในการเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะของโรงเรียนในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาชีพ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนเกณฑ์การติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนที่ต่อเนื่องหลังจบหลักสูตรแล้ว

ปัจจัยที่ 7 ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ปัญหาด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนส่วนหนึ่งยังไม่เป็นที่พึงพอใจ เพราะผู้เรียนมุ่งฝึกฝนทักษะวิชาชีพเพื่อการประกอบอาชีพโดยใช้หลักสูตรเร่งรัด ผลสัมฤทธิ์ที่ออกมาในรูปของผลงานของแต่ละสถาบันจึงไม่อาจนำมาเผยแพร่สู่สาธารณชน และผู้เรียนขาดจิตสำนึกต่อวิชาชีพที่มีผลต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เห็นควรกำหนดเป็นแนวปฏิบัติให้โรงเรียนบรรจุไว้ในปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ในการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พบว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในปัจจัยด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ส่วนปัจจัยด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการจัดการ การบริหาร ปัจจัยด้านนักเรียน/นักศึกษา และปัจจัยด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้นจึงขอนำเสนอเป็นการอภิปรายผลในบางประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกี่ยวกับสถานภาพพื้นฐานของผู้บริหารและครู จากการศึกษาครั้งนี้มีข้อที่น่าสนใจเกาว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งผู้บริหารและครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 61.60 มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.80 มีส่วนน้อยที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป และส่วนใหญ่

มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากถึงร้อยละ 59.20 โดยมีประสบการณ์ในการทำงานส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 6.10 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.20

จากข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อพิจารณาถึงความพร้อมของบุคลากรในการที่จะพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยุคุณวุฒิ และประสบการณ์ในการทำงาน น่าจะมีความพร้อมอยู่ในระดับสูงพอที่จะส่งผลให้โรงเรียนเกิดความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาได้ค่อนข้างมาก

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นว่างโรงเรียนมีความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนตามปัจจัยทั้ง 7 ด้าน แต่ละด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับพร้อมมาก ซึ่งในความพร้อมทั้ง 7 ด้านนี้ มีข้อที่น่าสังเกตดังนี้

2.1 ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ สาระสำคัญของเป้าหมายบ่งบอกถึงการยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแต่ละหลักสูตร และข้อที่มีความพร้อมปานกลาง ซึ่งเป็นข้อรายการที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น คือ ผู้เรียนสามารถบอกปรัชญาของโรงเรียนได้ถูกต้อง

2.2 ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากกว่าทุกข้อ คือ มีการวิเคราะห์หลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพของชุมชนท้องถิ่นและผู้เรียน และข้อที่มีความพร้อมมาก แต่เป็นข้อรายการที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น คือ ใช้ผลการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.3 ด้านบุคลากร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากกว่าทุกข้อ คือ ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับระดับและประเภทการศึกษาที่โรงเรียนเปิดสอน และข้อที่มีความพร้อมน้อยกว่าทุกข้อในด้านนี้ คือ ครูปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

2.4 ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ อาคารสถานที่ที่มีสภาพมั่นคง และ ข้อที่มีความพร้อมปานกลาง ซึ่งเป็นข้อรายการที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น คือ มีห้องสมุดสำหรับการค้นคว้า

2.5 ด้านการจัดการ การบริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ทุกคนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น และข้อที่มีความพร้อมปานกลาง ซึ่งเป็นข้อรายการที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น คือ จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.6 ด้านกิจการนักเรียน/นักศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะไว้บริการแก่นักเรียน และข้อที่มีความพร้อมมาก แต่เป็นข้อรายการที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น คือ จัดบริการแนะแนวทุกด้านอย่างทั่วถึง

2.7 ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อรายการที่มีความพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทั้งในและนอกห้องเรียน และข้อที่มีความพร้อมปานกลาง ซึ่งเป็นข้อรายการที่มีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่น คือ มีการจัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนทุกปี

โดยสรุปจะเห็นว่าผู้บริหารและครุมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่อง ความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามปัจจัยทั้ง 7 ด้าน แต่ละด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับพร้อมมาก ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการที่มีบุคลากรที่เป็นผู้บริหารและครู ส่วนใหญ่มีความพร้อมในด้านวิทยุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์การทำงาน สอดคล้องกับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ทั้งผู้บริหารและครูมีระดับ การศึกษาปริญญาขึ้นไป แต่ยังมีบางข้อรายการในแต่ละปัจจัยที่น่าจะพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ ได้แก่ ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน พบว่าสาระสำคัญของเป้าหมายบ่งบอกถึง การยกระดับคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของแต่ละหลักสูตร ได้รับการประเมินความ พร้อมอยู่ในระดับพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับข้ออื่น ($\bar{X} = 4.04$) ผลที่ออกมาอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่ศึกษาเป็นโรงเรียนเอกชนที่มุ่งสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ความชัดเจนในเรื่องเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้เรียน ทั้งผู้บริหารและครูย่อมมีความชัดเจนอยู่แล้ว ในทางตรงกันข้ามมี ข้อรายการที่ได้รับการให้น้ำหนักความสำคัญของความพร้อมในระดับที่ค่อนข้างต่ำกว่าข้ออื่น

แม้ว่าจะได้รับการประเมินอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม ก็ยังถือว่าน่าจะได้รับ การพิจารณาเป็น พิเศษคือ บุคลากร นักเรียนและบุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.31$) และผู้เรียนสามารถบอกปรัชญาของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.26$) ทั้งนี้ สาเหตุอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูให้ความสำคัญในเรื่องปรัชญาค่อนข้างน้อย แต่จะมุ่ง เน้นในเรื่องเป้าหมายซึ่งเป็นเป้าหมายของการศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น อีกประการ หนึ่งน่าจะมาจากสาเหตุที่โรงเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น บุคลากรภายนอกกับผู้เรียนมีโอกาส น้อยที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งต่างกับโรงเรียนในระบบ ทั่ว ๆ ไป

สำหรับด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ก็มีข้อที่น่าสังเกต และควรได้ รับการพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ และการสนับสนุนเป็นพิเศษ ได้แก่ ข้อรายการที่ว่า มี ห้องสมุดสำหรับการค้นคว้า ($\bar{X} = 2.76$) และ มีมุมหนังสือและตำราที่เหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{X} = 3.22$) ซึ่งเป็นข้อรายการที่ได้รับการประเมินความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง และ อาจถือว่าอยู่ในระดับต่ำมากเมื่อเทียบกับข้ออื่นในปัจจุบันเดียวกัน สาเหตุหนึ่งน่าจะเป็นเพราะ โรงเรียนประเภทนี้ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก และมุ่งฝึกฝนในภาคปฏิบัติมากกว่าการ ใช้เอกสารหรือตำราในห้องสมุดเหมือนโรงเรียนในระบบ ประกอบกับการที่โรงเรียนขาดการ สนับสนุนด้านงบประมาณการลงทุน จึงส่งผลให้การประเมินในข้อรายการอีกข้อหนึ่งได้รับการ ประเมินอยู่ในระดับน่าจะได้รับ การปรับปรุงด้วย คือ ข้อรายการที่ว่า ได้รับความร่วมมือจากองค์ กรภายนอกในการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.96$) และข้อรายการสุดท้ายมีน่า สังเกตเป็นพิเศษ คือ โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากร แหล่งบริการให้แก่บ้าน ชุมชน และหน่วยงาน อื่น ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.32$) ซึ่งสาเหตุหนึ่ง ที่เกี่ยวเนื่องกันตั้งแต่ต้นก็น่าจะมาจาก เรื่องปัญหาด้านงบประมาณเป็นสำคัญ ดังที่ได้รับการแสดงความคิดเห็นทั้งของครูและผู้บริหาร ในส่วนที่เป็นปัญหาของโรงเรียนในงานวิจัยนี้

ในปัจจุบันด้านการจัดการ การบริหาร ก็มีข้อรายการที่น่าสังเกต ที่ควรได้รับ การพิจารณาเป็นพิเศษ ได้แก่ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือและแนวปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.47$) บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน ($\bar{X} = 3.42$) มีการ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่มีข้อมูลปัจจุบัน เหมาะสมกับการใช้งานตามสภาพของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.47$) จัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ($\bar{X} = 3.26$) จาก ข้อรายการดังกล่าวทั้ง 4 ข้อรายการ พบว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรทั้งเรื่อง

การทำคู่มือปฏิบัติงาน การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียน แผนพัฒนาบุคลากร ซึ่งน่าจะมาจากการที่โรงเรียนประเภทวิชาชีพพระยะสัน มีระยะเวลาของการเรียนและฝึกฝนตลอดหลักสูตรมีเวลาจำกัด การจัดทำแผน หรือคู่มือต่าง ๆ จึงเป็นงานที่เจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารจัดการด้วยตัวเอง โดยบุคลากรหรือครูผู้สอนไม่มีโอกาสได้มีส่วนร่วมดำเนินการเท่าที่ควร อีกประการหนึ่งเกี่ยวเนื่องกับเรื่องของงบประมาณที่ไม่มีโอกาสได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้ความสำคัญของข้อรายการที่เกี่ยวกับระบบข้อมูลสารสนเทศได้รับการประเมินให้ความสำคัญอยู่ในระดับต่ำด้วย

ในปัจจุบันสุดท้าย มีข้อรายการที่น่าพิจารณา ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญไม่น้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน มีข้อนำสังเกต 2 ข้อรายการที่ควรได้รับการปรับปรุง ได้แก่ มีการจัดนิทรรศการผลงานของนักเรียนทุกปี ($\bar{X} = 3.20$) และ ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมแข่งขันวิชาชีพที่แต่ละองค์กรจัดขึ้น ($\bar{X} = 3.32$) สาเหตุที่น่าจะสอดคล้องกับเหตุผลข้างต้นที่เกี่ยวเนื่องกับลักษณะของโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนฝึกฝนวิชาชีพพระยะสัน อีกประการหนึ่ง โอกาสที่จะผลิตผลงานของนักเรียนเพื่อนำไปแสดงเผยแพร่เช่นโรงเรียนในระบบ หรือโรงเรียนของรัฐ ย่อมทำได้ค่อนข้างน้อย ในข้อจำกัดหลายประการ เช่น เรื่องของงบประมาณ หรือระยะเวลา เป็นต้น

จากข้อสังเกตดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการที่จะพัฒนาความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในแต่ละด้าน แม้ว่าจะเป็นจุดเล็กน้อยแต่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่จะต้องนำไปสู่การพัฒนาในด้านประสิทธิภาพโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) พบว่า แนวทางการพัฒนาโรงเรียนมีปัจจัยที่ควรพิจารณาเป็นองค์ประกอบที่จะส่งผลถึงประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ภูมิและประสบการณ์ของผู้บริหารและครู ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนทั้งสิ้น

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในปัจจุบันทั้ง 7 ด้าน พบว่า ปัจจัยด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยอีก 6 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านการจัด

การบริหาร ด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา และด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและจากการศึกษาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนจากสภาพจริงรวมถึงปัจจัยในเรื่องขนาดของโรงเรียน น่าจะมีส่วนสนับสนุนข้อค้นพบนี้ กล่าวคือ โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากรในแต่ละโรงเรียนน้อย รวมถึงสถานภาพด้านคุณวุฒิ วิทยวุฒิ และประสบการณ์ในการทำงานก็คล้ายคลึงกัน จะมีแตกต่างกันก็ตรงจุดมุ่งเน้นของเป้าหมายการดำเนินงาน กล่าวคือ ผู้บริหารโรงเรียนจะให้ความสำคัญมากในด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน เพราะเป็นผู้กำหนดนโยบายการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งหมด จึงมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการดำเนินงาน แต่ครูเป็นฝ่ายปฏิบัติการจะมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น จึงทำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมในด้านนี้แตกต่างกันบ้างเล็กน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) พบว่า ในกลุ่มผู้บริหารและครูต่างก็มองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพหรือประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สอดคล้องกัน จะต่างกันเล็กน้อยตรงที่ผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องพฤติกรรมของผู้บริหารมากที่สุด ในขณะที่ครูให้ความสำคัญของครูมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสูงสุด อีกประการหนึ่งการที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กทั้งผู้บริหารและครูบางโรงเรียนอาจเป็นบุคคลคนเดียวกัน หรือไม่ก็มีความใกล้ชิดกัน การมองสภาพปัญหาหรือความพร้อมของโรงเรียน จึงแตกต่างกันน้อยมาก

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในเรื่องความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ที่เห็นว่าปัญหาที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดความพร้อมนั้น แยกเป็นประเด็นปัญหาสำคัญที่น่าพิจารณาเป็นพิเศษได้ในแต่ละปัจจัยดังนี้

4.1 ปัญหาด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ปัญหาสำคัญ ได้แก่ โรงเรียนไม่สามารถกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจนได้ จึงทำให้ทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในแนวการดำเนินงานของโรงเรียนที่แตกต่างกัน และเนื่องจากเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น จึงขาดความมุ่งมั่นในเรื่องนี้ แม้แต่ผู้เรียนเองยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนถึงปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งปัญหานี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้เรียนในตอนที่ 2 ที่ประเมินความพร้อมข้อรายการที่ว่าผู้เรียนสามารถบอกปรัชญาของโรงเรียนได้ถูกต้อง เป็นข้อรายการที่ถูกประเมินอยู่ในระดับต่ำกว่าข้อรายการอื่น

4.2 ปัญหาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ปัญหาสำคัญ ได้แก่ หลักสูตรไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีข้อมูลสารสนเทศ อีกทั้งยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

4.3 ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ขาดบุคลากรทั้งผู้บริหาร และครูที่เป็นมืออาชีพ บุคลากรขาดแรงจูงใจในการพัฒนาขีดความสามารถในเชิงวิชาชีพ อันสืบเนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณและการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ

4.4 ปัญหาด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ขาดทรัพยากรงบประมาณสนับสนุน ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 ปัญหาด้านการจัดการ การบริหาร ปัญหาสำคัญ ได้แก่ การจัดการ การบริหาร ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อันเป็นผลมาจากการขาดทรัพยากรบุคคล ขาดเทคนิคการจัดการ การบริหาร รวมถึงปัจจัยด้านหลักสูตรและขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งจากผลการแสดงความคิดเห็นของทั้งผู้บริหารและครูในตอนที่ 2 เห็นสอดคล้องกันว่าข้อรายการการกำกับการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว เป็นข้อรายการที่มีความพร้อมน้อยกว่าข้อรายการอื่นทั้งหมด

4.6 ปัญหาด้านกิจการนักเรียนนักศึกษา ปัญหาสำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ทำให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไม่อาจดำเนินการได้เท่าที่ควร

4.7 ปัญหาด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ปัญหาสำคัญ ได้แก่ สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ผลงานของแต่ละสถาบันไม่อาจนำสู่สาธารณชน ผู้เรียนขาดจิตสำนึกต่อวิชาชีพที่มีต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

จากปัญหาตามปัจจัยทั้ง 7 ด้าน ที่ทั้งผู้บริหารและครูเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนขาดความพร้อมในการที่จะประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งจากการสรุปความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหานั้น มาจากสาเหตุต่าง ๆ นั้น มีรายละเอียดจำแนกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. จากสาเหตุปัจจัยด้านโรงเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบ โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กโดยทั่วไปจะมีบุคลากรน้อย ขาดความพร้อมด้านงบประมาณ ทรัพยากรต่าง ๆ ไม่สามารถจัดการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ที่พบว่า ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นที่ตั้งของโรงเรียน ประเภทของโรงเรียน ลักษณะการจัดตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงโดยเฉลี่ยเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะมีความพร้อมทุกด้าน (อำรุง จันทวานิช และคนอื่น ๆ, 2527) ดังนั้น แนวทางแก้ปัญหา ซึ่งผู้บริหารและครูได้นำเสนอในแบบสอบถามของงานวิจัยนี้ไว้หลายประการ ส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา คือ ให้โรงเรียนขนาดเล็กมีการรวมกลุ่มกันจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดปรัชญาของโรงเรียน หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลากร การรวมกลุ่มระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะการรวมกลุ่มของโรงเรียนสามารถช่วยแก้ปัญหาได้ในเรื่องของขนาดโรงเรียน ซึ่งเรื่องความพร้อมในปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านทรัพยากร อันเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยด้านโรงเรียน จึงสรุปได้ว่า ทั้งงานวิจัยในโรงเรียนเอกชน และโรงเรียนรัฐบาล ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน ล้วนแล้วแต่มีผลการวิจัยสอดคล้องกัน ดังนั้น สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้จากข้อสรุปในการวิจัยครั้งนี้ แม้จะเป็นข้อสรุปของโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะก็ไม่ได้มีความแตกต่างในผลการศึกษาวิจัยที่ผ่านมาในโรงเรียนรูปแบบอื่นดังกล่าว เพราะเมื่อกล่าวถึงเรื่องประสิทธิผล หรือคุณภาพการศึกษาจึงมีข้อสรุปคล้ายคลึง สอดคล้องกัน

2. ปัญหาความพร้อมด้านบุคลากร จากเหตุผลที่มาจากปัญหาขนาดของโรงเรียนในข้อ 1 ส่งผลถึงความไม่พร้อมด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่ซ้ำซ้อนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งงานสอนและงานบริหาร เห็นควรให้มีการรวมกลุ่มพัฒนาคุณภาพและให้มีการร้องขอไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบให้สนับสนุนงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เทคนิควิธีการ กำหนดปรัชญาเป้าหมายของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตร พัฒนาบุคลากร การบริหาร จัดการ ซึ่งปัญหาสาเหตุและข้อเสนอแนะในการพัฒนาความพร้อมบุคลากร ในงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมภาพร หล่อสมฤดี (2527) ในเรื่องความไม่พร้อมของครูจากการศึกษาถึงอัตราส่วนระหว่างครูต่อนักเรียนที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา และงานวิจัยของ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ในเรื่องปัจจัยทางด้านบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน

เอกชน พบว่า ความพร้อมด้านเทคนิควิธีการในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ควรได้รับการอบรมการบริหารอันเป็นตัวพยากรณ์ที่มีต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนปัจจัยหนึ่ง

อีกประการหนึ่งที่ส่งผลถึงความไม่พร้อมของบุคลากรในโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ บุคลากรมีปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการด้านต่าง ๆ ครูขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และพัฒนาตนเองขาดความเชื่อมั่นในวิชาชีพของตนเอง สอดคล้องกับปัญหาที่ จริญญา พานิชย์ผลินไชย(2528) ได้กล่าวถึงปัญหาของครูในโรงเรียนผู้ใหญ่อื่นๆ ซึ่งเป็นครูจ้างสอน ไม่มีโอกาสเป็นข้าราชการ ครูจึงเปลี่ยนบ่อย ต้องมีการฝึกงานกันใหม่ การสอนจึงไม่ต่อเนื่อง ซึ่งในส่วนี้สนับสนุนงานวิจัยของกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) ที่พบว่า ความสามัคคีในกลุ่มบุคลากรในโรงเรียน ความพึงพอใจในสภาพของความเป็นครูโรงเรียนเอกชน ความมั่นคงในวิชาชีพ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับของประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนได้

3. ความไม่พร้อมด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน เป็นปัญหาสำคัญที่กระทบถึงปัญหาอื่น ๆ ในปัจจัยทั้ง 7 ด้าน ทั้งนี้สาเหตุหลักมาจากปัญหาขนาดของโรงเรียน เป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งจากงานวิจัยครั้งนี้ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด ล้วนแต่เป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก และสอนวิชาชีพระยะสั้น ผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ ดำเนินกิจการในเชิงธุรกิจบริการ การลงทุนด้านทรัพยากรจึงค่อนข้างจะมีปัญหา ทั้งปัญหาจากภายในเกี่ยวกับการลงทุนทางธุรกิจการศึกษา และปัญหาจากภายนอก หลายประการ อาทิ การแข่งขันในธุรกิจประเภทเดียวกัน ตลอดจนต้องแข่งขันกับโรงเรียนอาชีวศึกษาในระบบโรงเรียนของทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งต่อปัญหานี้สมควรได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นระดับกระทรวง ผู้เข้ารับบริการ (นักเรียน) ผู้ปกครอง ผู้บริหารและครูโรงเรียนต้องกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อการระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนช่วยเหลือเพื่อความอยู่รอดของสถาบันการศึกษาประการหนึ่ง และเพื่อคงไว้ซึ่งสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐได้อีกประการหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 ที่กล่าวไว้ในหมวดที่ 8 มาตรา 10 เกี่ยวกับเรื่องทรัพยากรเพื่อการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดแนวทางไว้ เพื่อให้สถาบันการศึกษาทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ทั้งของรัฐและเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพเสมอกัน โดยกำหนดให้มีการระดมทุน

บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชน จัดการศึกษาทุกระบบให้มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของแต่ละระดับสถาบัน และอย่างทั่วถึง

จากปัญหาด้านทรัพยากรต่างๆดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในภาคเอกชน ที่เป็นสถาบันฝึกฝนวิชาชีพทั้งหลาย ล้วนแต่สมควรที่จะได้รับประโยชน์จากการผลักดัน ให้แนวทางตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ไปสู่การปฏิบัติเสมอภาคกัน ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมการบริหารรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล รายได้จากการบริการ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องนำส่งคลัง และรัฐควรจัดงบประมาณเพื่อการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เงินอุดหนุนทั่วไปรายบุคคล กองทุนกู้ยืมสำหรับผู้เรียนยากจน กองทุนกู้ยืมสถานศึกษาเอกชน และกองทุนพัฒนาการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน เป็นต้น (พระราชบัญญัติการศึกษา. 2542 : 31 - 32) จึงอาจกล่าวได้ว่า การเรียกร้องให้รัฐสนับสนุนน่าจะเป็นทางหนึ่งของการแก้ปัญหาที่มีความเป็นไปได้สูงสำหรับโรงเรียนที่มุ่งที่จะได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนที่จัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในภาคเอกชนทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นให้มีความพร้อมเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างรวดเร็วและอย่างทั่วถึงและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเพื่อประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

1.1 จากผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูได้กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในปัจจุบันด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน และปัจจัยด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ทั้งสองปัจจัยมีความเกี่ยวเนื่องกัน แม้จะได้รับการประเมินอยู่ในระดับพร้อมมาก แต่มีบางข้อรายการที่มีปัญหาความพร้อมน้อยกว่าข้อรายการอื่นดังกล่าวแล้วในการอภิปรายผล ต่อปัญหานี้ ทั้งผู้บริหารและครูได้เสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายประการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวทางที่น่าจะเป็นไปได้ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเสนอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนเอกชน ประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

ให้การสนับสนุนในเรื่องของทรัพยากรด้านต่าง ๆ ได้แก่ งบประมาณในรูปแบบต่าง ๆ สื่อการสอน เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ทรัพยากรบุคคลที่สามารถลงไปให้คำแนะนำช่วยเหลือในด้านเทคนิควิธี การบริหารจัดการ ในด้านต่าง ๆ เช่นความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน การจัดอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน การพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา การสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผล และติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น

1.2 จากปัญหาที่เป็นข้อสรุปของการวิจัยครั้งนี้ที่นำพิจารณาอีกประการหนึ่งคือ เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในหลายข้อรายการ เช่น การกำหนดปรัชญาของโรงเรียน การให้ครูปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เป็นต้น อาจจะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของโรงเรียนที่มีลักษณะเฉพาะ ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการพิจารณาปรับเกณฑ์คุณภาพการศึกษาในส่วนข้อย่อย หรือพัฒนาเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบเพื่อการประเมินคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนแต่ละประเภทในโอกาสต่อไป

1.3 อีกสาเหตุหนึ่งของความไม่พร้อมด้านบุคลากรในหลายข้อรายการที่พบในงานวิจัยนี้ มาจากความรู้สึกไม่มั่นคงต่อวิชาชีพ และขาดการสนับสนุนด้านสวัสดิการต่าง ๆ : ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาของกรมการศึกษานอกโรงเรียน(2526) ที่พบว่า ครูหรือลูกจ้างประจำของโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ มักจะลาออกบ่อย เพราะไม่มีกำลังใจในการทำงาน ไม่มีโอกาสเป็นข้าราชการ โรงเรียนต้องหาครูมาแทน ต้องฝึกงานกันใหม่ ไม่มีครูรับผิดชอบอย่างจริงจัง ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่น ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ใช้กรอบปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เป็นหลักยึด พิจารณาให้มีการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่สอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ให้มีโอกาสได้รับใบประกอบวิชาชีพทั้งสายผู้บริหารและครูผู้สอน โดยได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในรูปแบบของสวัสดิการต่าง ๆ เทียบเท่ากับหรือใกล้เคียงกับบุคลากรทางการศึกษาของภาครัฐและเอกชนในระบบโรงเรียนในโอกาสต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียน ที่เปิดสอน
หลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

2.1 จากปัญหาที่พบในงานวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นรายละเอียดในการนำเสนอ
ปัญหาของผู้บริหาร และครูโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่แท้จริงในการเข้าสู่การ
รับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีสาเหตุมาจากข้อจำกัดในด้านโรงเรียน การบริหาร
จัดการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพสำหรับโรงเรียนประเภทนี้นับว่าเป็น
เรื่องใหม่มาก ซึ่งสอดคล้องรายงานการติดตามผลโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพ
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542) พบว่า โรงเรียนประเภทนี้ ยังไม่มีโรงเรียน
ใดผ่านการรับรองแม้แต่โรงเรียนเดียว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า เพื่อสนับสนุนให้โรงเรียนมีโอกาส
ได้รู้จักตัวเอง ว่ามีความพร้อมหรือไม่ เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขรายการใด อันจะนำไปสู่การรับ
รองมาตรฐานโดยเร็ว จึงเสนอให้โรงเรียน ได้นำเกณฑ์และแบบประเมินหรือผลการวิจัยในครั้งนี้
เป็นกรอบคิด แนวทางในการประเมินตนเอง อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง แล้วนำข้อมูลจากการ
ประเมินตนเองเพื่อกำหนดเป็นแผนพัฒนาเพื่อเข้าสู่มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
และโรงเรียนควรมีการประสานงานระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอนหรือเจ้าของกิจการ ในโรงเรียน
ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันทั้งขนาด ปริมาณนักเรียน ทำเลที่ตั้ง และกลุ่มสาขาวิชาชีพที่เปิด
สอน เพื่อการวางแผนและพัฒนาาร่วมกัน เกื้อกูลทรัพยากรร่วมกัน โดยมีเจ้าหน้าที่ผู้แทนระดับ
กระทรวงที่รับผิดชอบเป็นผู้ประสานงานจะทำให้ได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นไปได้ดียิ่งขึ้น

2.2 จากปัญหาที่พบ มีส่วนหนึ่งที่ระบุปัญหาเกี่ยวข้องกับเรื่อง บุคลากร หรือ
ทรัพยากรบุคคล และความไม่พร้อมด้านสื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นสื่อการ
เรียนการสอน ส่วนหนึ่งน่าจะมาจากการที่โรงเรียน ไม่มีพลังในการระดมสรรพกำลัง เพราะต่าง
คนต่างทำ มีการแข่งขันกันในเชิงธุรกิจสูง ดังนั้นนอกจากการรวมกลุ่มประเภทโรงเรียน และกลุ่ม
สาขาวิชาชีพเดียวกันเข้าเป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งแล้ว ส่วนของแต่ละโรงเรียนก็ควรมี
บุคลากรจากองค์กรภาคต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยกัน อาทิ ผู้บริหาร ผู้แทนครู ผู้แทน
ผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน ผู้แทนองค์กรที่มีส่วนร่วมในการใช้ผลผลิตของโรงเรียน รวมถึง
บุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ร่วมกันเป็นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับ
โรงเรียน หรือกลุ่มโรงเรียน ตามความเหมาะสม จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ในระดับหนึ่ง

2.3 เกี่ยวกับปัญหาปัจจัยด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ที่พบจากข้อคิดเห็นของครูในงานวิจัยนี้ พบว่ามีปัญหาในข้อรายการหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องของการสร้างความตระหนักในวิชาชีพที่มีต่อสังคม ชุมชนนั้น ผู้วิจัย เห็นว่า โรงเรียนควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อสร้างความตระหนักในวิชาชีพของผู้เรียนที่มีต่อชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และประเทศชาติ โดยจัดกิจกรรมบริการชุมชนในวิชาชีพที่ฝึกฝนก่อนจบหลักสูตร โดยมุ่งสร้างจิตสำนึกให้แก่ผู้เรียนทุกรุ่น อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ต่อหนึ่งหลักสูตร ซึ่งจะนำไปสู่การฝึกฝนผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง สามารถสอดแทรกความตระหนักในวิชาชีพ ที่มีต่อสังคม ชุมชน สิ่งแวดล้อม และเป็นการสร้างเชื่อมั่นศรัทธาในวิชาชีพของตนเอง และสถาบันอีกทางหนึ่ง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาความพร้อมของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น โดยมีการเปรียบเทียบระดับความพร้อมของแต่ละกลุ่มหลักสูตรวิชาชีพ และแต่ละขนาดของโรงเรียน

3.2 ควรศึกษาถึงความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียนในการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้นในแต่ละกลุ่มสาขาวิชาชีพ

3.3 ควรศึกษาความพร้อมของโรงเรียนเอกชนประเภทนอกระบบโรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ในกลุ่มสาขาวิชาชีพอื่น นอกเหนือจาก 9 กลุ่มสาขาวิชาชีพในงานวิจัยนี้ เพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ในวงกว้างยิ่งขึ้น